

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра української філології та суспільних дисциплін

Проректор з навчальної роботи
М. Б. Боднар
“30” *серпня* 2019 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культура мовлення та виразне читання

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність:

012 Дошкільна освіта

Кременець – 2019 рік

Дубровський Р. О. Культура мовлення та виразне читання [робоча програма для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта] / Р. О. Дубровський. Кременець, 2019. 12 с.

Розробник: Дубровський Р. О., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української філології та суспільних дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін (протокол від “30” серпня 2019 року № 1).

Завідувач кафедри О. В. Василюшин

“ 30 ” серпня 2019 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 108		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: диференційований залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить 40%/60%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета завдання: дати глибокі теоретичні знання і виробити стійкі практичні навички з культури української мови та виразного читання, сприяти формуванню висококультурної національно-мовної особистості.

Курс «Культура мови та виразне читання» спрямований на формування у студентів таких загальних компетентностей:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Програмні результати навчання

1. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

2. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Комунікативні ознаки культури мови

Тема 1. Вступ.

- Вступ.
- Зміст навчальної дисципліни «Основи культури мови».
- Мета і завдання курсу «Культура мови і виразне читання».
- Аспектність культури мовлення та виразного читання.

Тема 2. Літературна норма – категоріальне поняття культури мови.

- Ознаки літературної норми. Типологія мовних норм.
- Стилї сучасної української літературної мови.
- Характеристика слова і його значення.
- Словниковий склад української мови. Активна і пасивна лексика.

Тема 3. Комунікативні ознаки культури мови.

- Правильність – одна із найбільш визначальних ознак культури мови. Критерії правильності.
- Точність. Засоби досягнення точності.

Тема 4. Комунікативні ознаки культури мови.

- Логічність. Види логічності.
- Багатство і різноманітність.
- Чистота мови. Три аспекти вияву чистоти.
- Доречність і виразність. Види доречності.

Змістовий модуль 2. Особливості техніки мовлення

Тема 1. Особистісний аспект культуромовної діяльності.

- Усне мовлення. Дохідливість усного мовлення.
- Образність. Синтаксичні засоби поживлення викладу.

Тема 2 . Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.

- Техніка мовлення, її чинники.
- 2. Дихання як складова техніки мовлення. Типи дихання. Гігієнічні правила дихання.
- Голос. Природні якості та постановка голосу. Якості розвиненого голосу. Гігієна голосу.
- Орфоепія як основа правильного мовлення.
- Дикція.

Змістовий модуль 3. Особливості виконання творів різних жанрів

Тема 1. Етикет усного і писемного мовлення. Соціальний аспект культури мови.

- Поняття про мовний етикет. Основні правила спілкування.
- Звертання.
- Формули вітання, прощання.
- Формули вибачення, подяки...

- Соціальний аспект культури мови. Жанри публічних виступів.
- Культура писемного мовлення.
- Правила оформлення списків літератури.
- Загальноприйняті скорочення.
- Епіграфи і цитати.
- Правила переносу слів.

Тема 2 . Виразне читання вголос. Особливості виконання творів різних жанрів.

- Особливості виконання прозових творів.
- Особливості виконання поетичних творів.
- Читання драматичних творів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Комунікативні ознаки культури мови												
Тема 1. Вступ.	10	2	2			6						
Тема 2. Літературна норма категоріальне поняття	10	2	2			6						
Тема 3. Комунікативні ознаки культури мови	16	2	2			12						
Тема 4. Комунікативні ознаки культури мови	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	46	8	8			30						
Змістовий модуль 2. Особливості техніки мовлення												

Тема 5. Особистісний аспект культуро-мовної діяльності	10	2	2			6						
Тема 6. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12						
Змістовий модуль 3. Особливості виконання творів різних жанрів												
Тема 7. Етикет усного і писемного мовлення. Соціальний аспект культури мови.	10	2	2			6						
Тема 8-10. Виразне читання вголос. Особливості виконання творів різних жанрів.	14	2	6			6						
Разом за змістовим модулем 3	24	4	8			12						
Усього годин	90	16	20			54						
ІНДЗ			-	-	-	-			-	-	-	
Усього годин	90	16	20			54						

5. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу. Функціональні стилі.	2
2	Нормативність і правильність мови.	2
3	Комунікативні якості культури мови.	4
4	Особистісний аспект культуро-мовної діяльності.	2
5	Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.	2
6	Етикет усного і писемного мовлення.	2
7	Виразне читання поетичних творів для дітей	2
8	Виразне читання прозових творів для дітей	2
9	Виразне читання драматичних творів для дітей	2
	Разом	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Структура лексикографічних праць різних видів.	6
2.	Розвиток вчення про культуру мови у різних лінгвістичних центрах.	4
3.	Вживання займенникових і дієслівних форм	4
3.	Комп'ютерні технології у кодифікаційній практиці	6
4.	Мовна особистість. Різні підходи до мовної особистості	4
5.	Соціальний аспект культури мови.	6
6.	Риторика. Традиції українського красномовства	6
7.	Усний текст. Дискурс. Висловлювання	6
8.	Зовнішність вихователя як компонент педагогічної техніки. Складники зовнішності. Імідж. Принципи самовдосконаленості вихователя щодо власної зовнішності.	8
9.	Культура публічного мовлення. Інформативне, аргументуюче і дискусійне мовлення.	6
	Разом	54

7. Індивідуальні завдання

1. Короткий огляд статей із проблем культури мови та виразне читання, опублікованих за останні 3 роки.
2. Підготуватись до дискусії «Сучасні тенденції мовної норми у різних функціональних стилях».
3. Виписати 10 прикладів дублетного наголошення слів української мови.
4. Виписати 5 крилатих висловів міфологічного походження. Пояснити їхні значення.
5. Виписати 5 крилатих висловів біблійного походження. Пояснити їхні значення.

5. Законспектувати навчальний матеріал. «Риторика. Традиції українського красномовства».

6. Підготувати публічний виступ (5 хв.) на одну із запропонованих тем.

8. Методи навчання

- проблемний виклад матеріалу;
- пояснення;
- метод спостереження і аналізу літературних текстів;
- організація самостійного пошуку матеріалу;
- робота з науковою літературою;
- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій;
- навчальна дискусія.

9. Методи контролю

- усне опитування під час практичних занять;
- модульні тести;
- підсумкові модульні тести;
- оцінювання декламаційних навичок.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль №3							
T1	T2	T3	T4	М.К.	T4	T5	М.К.	T6	T7	T8	T9	М.К.	П.Т.	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

М.К. – модульний контроль.

5 – середній бал, який отримує студент на практичних заняттях.

П.Т. – підсумковий тест.

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання.

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

0-34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Теми та тези лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.
5. Пакет ККР.

12. Рекомендована література Базова

1. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / укл. Бабич Н. Д., Герман К. Ф., Ковтун А. А. та ін. Чернівці : Книги – ХХІ, 2014. 556 с.
2. Климова К.Я. К 49 Основи культури і техніки мовлення: Навч. посібник. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : Ліра–К, 2006. – 240 с.
3. Культура мови на щодень / за ред. С. Я. Ярмоленко. Київ : Довіра, 2000. – 89 с.
4. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 496 с.
5. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
6. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. – Львів, 2003.
7. Дорошенко С.І. Основи культури і техніки мовлення. – Харків, 2002.
8. Загнітко А.П., Данилюк І.Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. – Донецьк, 2004.
9. Коваль А.П. Культура української мови. – К., 1964.
10. Кочан І.М., Токарська А.С. Культура рідної мови. – Львів, 1996.
11. Культура української мови. Довідник / [за ред. В. М. Русанівського] . – К., 1990.
12. Культура фахового мовлення / [за ред. Н.Д. Бабич] . – Чернівці, 2006.
13. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М. Я. Плющ] . – К., 1994.

Допоміжна

1. Антисуржик. Вчимося віжливо поводитись і правильно говорити / [за ред. О. Сербенської] . – Львів, 1994.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – К., 1991.
3. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання. – К., 1989.
4. Довідник з культури мови / [за ред. С. Єрмоленко] . – К., 2005.
5. Калашник В.С., Савченко Л.Г. Українсько-російський словник наголосів – харків. 1997.
6. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови. – К., 1987.
7. Мацько Л.І., Мацько О.М. риторика: Навчальний посібник. – К., 2003.
8. Орфоепічний словник української мови / [уклад.: М.Г. Погрібний] . – К., 1984.
9. Словник труднощів української мови / [за ред. С. Єрмоленко] . – К., 1989.

10.Томан І. Мистецтво говорити. – К.,1986.

11.Український правопис. – К., 2007.

12. Фразеологічний словник української мови: у 2-х т. / [уклад.: Білоноженко та ін.] . – К., 1993.